

2003

**HIGHER SCHOOL CERTIFICATE
EXAMINATION**

Classical Hebrew Extension

General Instructions

- Reading time – 10 minutes
- Working time – 1 hour and 50 minutes
- Write using black or blue pen
- Your attention is drawn to the fact that the Divine Name is spelt in full in Biblical texts contained in this examination paper. If this is a matter of conscience for you, you should not discard the paper

Total marks – 50

Section I Pages 2–5

35 marks

- Attempt Questions 1–2
- Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

Section II Pages 6–7

15 marks

- Attempt Question 3
- Allow about 40 minutes for this section

Section I — Prescribed Text

35 marks

Attempt Questions 1–2

Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

Answer each question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.
Use the extracts and your knowledge of the texts and prescribed commentaries in your answers.

Marks

Question 1 (20 marks)

(a) Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Amos 1:1–8

1	דְּבַרִי עָמוֹס אֲשֶׁר-הָיָה בְּנִקְדִים מִתְקַנֵּעַ אֲשֶׁר חָזָה עַל-יִשְׂרָאֵל בִּימֵי
	עֲזִיָּה מֶלֶךְ-יְהוּדָה וּבִימֵי יִרְבֵּעָם בֶּן-יֹאשָׁא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שְׁנָתַיִם לִפְנֵי
	הָרָעֶשׁ:
2	וַיֹּאמֶר יְהוָה מִצִּיּוֹן יִשְׁאָג וּמִירוּשָׁלַם יִתֵּן קוֹלוֹ וְאֶבְלֹו נְאוֹת הָרָעִים
	וַיִּבֶשׁ רֹאשׁ הַכְּרָמָל:
3	כֹּה אָמַר יְהוָה עַל-שְׁלֹשָׁה פְּשָׁעֵי דַמָּשֶׁק וְעַל-אַרְבָּעָה לֹא אָשִׁיבֶנּוּ
	עַל-דֹּוֹשֶׁם בַּחֲרָצוֹת הַכְּרָזָל אֶת-הַגִּלְעָד:
4	וְשַׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּבֵית חֲזָאֵל וְאֶכְלָה אֲרָמְנוֹת בֶּן-הַדָּד:
5	וְשַׁכַּרְתִּי בְּרִיחַ דַּמָּשֶׁק וְהִכַּרְתִּי יוֹשְׁבֵי מִבְּקַעַת-אֲזֹון וְתוֹמֵךְ שֹׁכֵט מִבֵּית
	עֵדֶן וְגִלּוֹ עִם-אֲרָם קִירָה אָמַר יְהוָה:
6	כֹּה אָמַר יְהוָה עַל-שְׁלֹשָׁה פְּשָׁעֵי עֲזָה וְעַל-אַרְבָּעָה לֹא אָשִׁיבֶנּוּ
	עַל-הַגְּלוֹתָם גְּלוֹת שְׁלֹמֹה לְהַסְגִּיר לְאֲדוֹם:
7	וְשַׁלַּחְתִּי אֵשׁ בַּחוֹמֹת עֲזָה וְאֶכְלָה אֲרָמְנוֹתֶיהָ:
8	וְהִכַּרְתִּי יוֹשְׁבֵי מַאֲשָׁדוֹד וְתוֹמֵךְ שֹׁכֵט מַאֲשָׁקֶלֶן וְהַשִּׁיבֹוֹתִי יָדִי
	עַל-עֶקְלוֹן וְאֶבְדּוּ שְׁאָרֵית פְּלִשְׁתִּים אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה:

(i)	What does the prophet wish to convey through the use of יִשְׁאָג in verse 2?	1
(ii)	The opening verse conveys information about Amos. Expand on this information giving the dates of his prophesying; what is known about him personally; the message he conveyed; the response to his prophecy; and conjectures regarding his death.	6
(iii)	Verses 6–8 refer to transgressions of Gaza and related Philistine cities. What were the transgressions? Give an opinion as to when they happened. Justify your answer.	3

Question 1 continues on page 3

Question 1 (continued)

- (b) Read the extract, then answer in ENGLISH the question that follows.

Amos 3:2–8

2	רַק אַתֶּכֶם יָדַעְתִּי מִכָּל מִשְׁפָּחוֹת הָאָדָמָה עַל־כֵּן אֶפְקֹד עֲלֵיכֶם אֶת כָּל־עֲוֹנוֹתֵיכֶם:
3	הֵילְכוּ שְׁנַיִם יַחְדָּו בְּלִתִּי אִם־נוֹעְדוּ:
4	הִישָׁאֵג אֶרְיָה בִּיעַר וְטָרַף אֵין לוֹ הִיטָן כָּפִיר קוּלוֹ מִמַּעַנְתּוֹ בְּלִתִּי אִם־לִכְדָּ:
5	הִתְפַּל צִפּוֹר עַל־פֶּח הָאָרֶץ וּמוֹקֵשׁ אֵין לָהּ הִיעֲלֶה־פֶח מִן־הָאָדָמָה וְלִכְוֹד לֹא יִלְכּוֹד:
6	אִם־יִתְקַע שׁוֹפָר בְּעִיר וְעַם לֹא יִחַרְדּוּ אִם־תִּהְיֶה רָעָה בְּעִיר וַיִּהְיֶה לֹא עֲשָׂה:
7	כִּי לֹא יַעֲשֶׂה אָדָנִי יְהוָה דִּבָּר כִּי אִם־גִּלְגָּה סוּדוֹ אֶל־עַבְדָּיו הַנְּבִיאִים:
8	אֶרְיָה שָׁאֵג מִי לֹא יִרְאֵה אָדָנִי יְהוָה דִּבָּר מִי לֹא יִנְבֵּא:

The prophet makes his point through particular literary features. What are THREE of these features? Quote words/phrases from at least three verses that illustrate these features.

4

Question 1 continues on page 4

Question 1 (continued)

(c) Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Amos 4:6–10

- 6 וְגַם־אֲנִי נָתַתִּי לָכֶם נִקְיוֹן שָׁנִים בְּכָל־עֲרִיכֶם וַחֲסֹר לֶחֶם בְּכָל
מְקוֹמֵיכֶם וְלֹא־שָׁבַתֶם עָדִי נְאֻם־יְהוָה:
- 7 וְגַם אֲנֹכִי מְנַעַתִּי מִכֶּם אֶת־חַנּוּשִׁים בְּעוֹד שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים לְקַצִּיר
וְהַמִּטְרַתִּי עַל־עֵיר אַחַת וְעַל־עֵיר אַחַת לֹא אֲמַטִּיר חֲלָקָה אַחַת
תִּמְטִיר וְחֲלָקָה אֲשֶׁר־לֹא־תִמְטִיר עָלֶיהָ תִּיבֹשׁ:
- 8 וְנָעֻזוּ שְׂתִימִם שְׁלֹשׁ עָרִים אֶל־עֵיר אַחַת לְשָׁתוֹת מַיִם וְלֹא יִשְׁבְּעוּ
וְלֹא־שָׁבַתֶם עָדִי נְאֻם־יְהוָה:
- 9 הִכִּיתִי אֶתְכֶם בַּשֶּׁדֶפֶן וּבִיָּרְקוֹן הִרְבּוֹת גִּנּוֹתֵיכֶם וְכַרְמֵיכֶם וּתְאֵנֵיכֶם
וְזֵיתֵיכֶם יֹאכְל חֲגֹזֶם וְלֹא־שָׁבַתֶם עָדִי נְאֻם־יְהוָה:
- 10 שְׁלַחְתִּי בָכֶם דְּבַר בְּדֶרֶךְ מִצְרַיִם הִרְגַּתִּי בַּחֲרֹב בַּחוּרֵיכֶם עִם שְׁבִי
סוֹסֵיכֶם וְאַעֲלֶה בָאֵשׁ מִחֲנִיכֶם וּבְאַפְכֶם וְלֹא־שָׁבַתֶם עָדִי נְאֻם־יְהוָה:

- (i) Explain the idiom בְּכָל־עֲרִיכֶם שָׁנִים in verse 6. 1
- (ii) What message does the prophet wish to convey in verses 7 and 8? 2
- (iii) The word בְּדֶרֶךְ is the key to the understanding of verse 10. What alternative meanings can be read into the words דְּבַר בְּדֶרֶךְ מִצְרַיִם ? 3

End of Question 1

Question 2 (15 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Berakhot 36(b)–37(a)

גופא, רב ושמואל דאמרי תרנייהו: כל שיש בו מחמשת המינין מברכין עליו "בורא מיני מזונות"; ואיתמר נמי, רב ושמואל דאמרי תרנייהו: כל שהוא מחמשת המינין מברכין עליו "בורא מיני מזונות". וצריכא: דאי אשמעינן 'כל שהוא' – הנה אמינא משום דאיתיה בעיניה, אבל על ידי תערובות – לא, קא משמע לן, 'כל שיש בו'. ואי אשמעינן 'כל שיש בו', הנה אמינא כל שיש בו חמשת המינים – אין, אבל אורז ודוחן – לא, משום דעל ידי תערובת; אבל איתיה בעיניה – נימא אפילו אורז ודוחן נמי מברכין עליו "בורא מיני מזונות" קמשמע לן: כל שהוא מחמשת המינים הוא דמברכין עליו "בורא מיני מזונות"; לאפוקי אורז ודוחן, דאפילו איתיה בעיני – לא מברכין "בורא מיני מזונות".

ואורז ודוחן לא מברכין "בורא מיני מזונות"? והתניא: הביאו לפניו פת אורז ופת דוחן – מברך עליו תחלה וסוף כמעשה קדרה; וגבי מעשה קדרה תניא: בתחלה מברך עליו "בורא מיני מזונות" ולבסוף מברך עליו ברכה אחת מעין שלש: – כמעשה קדרה, ולא כמעשה קדרה; כמעשה קדרה – דמברכין עליו תחלה וסוף; ולא כמעשה קדרה, דאילו כמעשה קדרה – בתחלה "בורא מיני מזונות" ולבסוף ברכה אחת מעין שלש, ואילו הכא, בתחלה מברך עליו "שהכל נהיה בדברו", ולבסוף "בורא נפשות רבות וחסרונן על כל מה שבראת". – ואורז לאו מעשה קדרה הוא? והתניא, אלו הן מעשה קדרה: חילקא, טרגיס, סולת, זריי, וערסק, ואורז! – הא מני – רבי יוחנן בן גורי היא; דתניא, רבי יוחנן בן גורי אומר: אורז מין דגן הוא, וחיביבין על חמוצו כרת, ואדם יוצא בו ידי חובתו בפסח; אבל רבנן לא. – ורבנן לא?! והתניא: הפוסס את החטה מברך עליה "בורא פרי האדמה"; טחנה אפאה ובשלה, בזמן שהפריסות קיימות – בתחלה מברך עליה "המוציא לחם מן הארץ" ולבסוף מברך עליה שלש ברכות, אם אין הפריסות קיימות – בתחלה מברך עליה "בורא מיני מזונות" ולבסוף מברך עליה ברכה אחת מעין שלש; הפוסס את האורז מברך עליו "בורא פרי האדמה"; טחנו, אפאו ובשלו, אף על פי שהפריסות קיימות – בתחלה מברך עליו "בורא מיני מזונות", ולבסוף מברך עליו ברכה אחת מעין שלש. מני? אילימא רבי יוחנן בן גורי היא, דאמר "אורז מין דגן הוא" – "המוציא לחם מן הארץ" ושלש ברכות בעי ברוכי! אלא לאו – רבנן היא, ותויבתא דרב ושמואל! תויבתא.

- (a) Describe the rule of צריכותא. Make reference to the צריכא in the extract. 2
- (b) Explain why the first blessing on the דגן may be הוציא, מזונות, האדמה or even שהכל. 3
- (c) Describe the characteristics of אורז as compared to דגן according to this extract. How does this affect the laws of blessings? 3
- (d) Write an introduction to the prescribed Talmudic text, פרק כיצד מברכין. Include information on the reasons for ברכות, their origin, structure and general halakhic concerns. 7

Section II — Non-prescribed Text

15 marks

Attempt Question 3

Allow about 40 minutes for this section

Answer the question in a SEPARATE writing booklet.

Marks

Question 3 (15 marks)

- (a) Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Psalm 130:1–8

- 1 שִׁיר הַמַּעְלֹת מִמַּעַמְקִים קָרָאתִיךָ יְהוָה:
2 אֲדֹנִי שְׁמַעַה בְּקוֹלִי תַּחֲיִינָה אֲזַנֶּיךָ קִשְׁבוּת לְקוֹל תַּחֲנוּנִי:
3 אִם-עֲוֹנוֹת תִּשְׁמְרֶנָּה אֲדֹנִי מִי יַעֲמֹד: 4 כִּי-עֲמֹךָ חֲסִלִּיחָה לְמַעַן
תִּתְּנָה: 5 קִנִּיתִי יְהוָה קִוִּיתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחֵלְתִּי: 6 נַפְשִׁי
לְאֲדֹנִי מִשְׁמְרִים לְבַקֵּךְ שְׁמְרִים לְבַקֵּךְ:
7 יַחַל יִשְׂרָאֵל אֶל-יְהוָה כִּי-עַם-יְהוָה חֲסִיד וְהַרְבֵּה עַמּוֹ פְּדוּת:
8 וְהוּא יַפְדֶּה אֶת-יִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו:

מִמַּעַמְקִים	<i>out of the depths</i>	חֲסִלִּיחָה	<i>to pardon</i>
קִשְׁב	<i>to be attentive</i>	קוֹה	<i>to await</i>

- (i) Psalms usually have introductory words. What could the words שִׁיר הַמַּעְלֹת mean as an introduction to this psalm? **2**
- (ii) What is the emotional state of the author? **1**
- (iii) How does the poet see his problems being resolved? **2**
- (iv) Identify THREE examples of repetition, and explain their effect. **3**

Question 3 continues on page 7

Question 3 (continued)

- (b) Read the extract, then answer in ENGLISH the questions that follow.

Psalm 82:1–8

מִזְמוֹר לְאַסָּף אֱלֹהִים נֹצֵב בְּעֵדֶת־אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט:	1
עַד־מָתִי תִשְׁפֹּטוּ־עוֹל וּפָנִי רָשָׁעִים תִּשְׁאוּ־סֵלָה:	2
שִׁפְטוּ־דָל וַיִּתּוֹם עָנִי וְרֵשׁ הַצְּדִיקִים:	3
פְּלִטוּ־דָל וְאַבְיּוֹן מִיַּד רָשָׁעִים הַצִּילוּ:	4
לֹא יֵדְעוּ וְלֹא יִבְיִנוּ בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלְּכוּ יִמּוּטוּ כָּל־מְּוֹסְדֵי אָרֶץ:	5
אֲנִי־אֶמְרָתִי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֲלִיּוֹן כָּלְכֶם:	6
אֵכֶן כְּאָדָם תִּמּוּתוּן וּכְאַחַד הַשָּׂרִים תִּפְּלוּ:	7
קוֹמָה אֱלֹהִים שִׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי־אַתָּה תִּנְחַל בְּכָל־הַגּוֹיִם:	8

עוֹל	<i>sin</i>	יִמּוּטוּ	<i>tottering</i>
פִּלַּט	<i>rescue</i>	מְּוֹסְדֵי	<i>foundations</i>

- (i) (1) What is the *shoresh* of הַצִּילוּ (verse 4)? 1
- (2) What is the *binyan* of יִתְהַלְּכוּ (verse 5)? 1
- (ii) In what way does the theme of this psalm echo one of Amos' concerns? 3
- (iii) According to verse 1, where was God judging? Explain your answer, making reference also to verse 6. 2

End of paper

BLANK PAGE